

Amikor Vörösmarty a pesti „nemzeti csizmadiákkal“ kvaterkázott

Ma már kiveszöfélben van a tisztességes ipar: a nemes csizmadia céh, amelynek tagjairól így emlékeztek meg hajdanában:

— *Tiszteltjétek a csizmadiákat!*

Nagyobbak ők, mint a cipészek.

A vérbeli csizmadiák Miskolcon, Debrecenben, Szegeden és Hódmezővásárhelyen tanúztak, ahol is nem volt különösebb problémájuk. Egyedül a budapesti csizmadia élt nehéz sorban, aminek humoros okai vannak. Egyrészt nem igen tanultak meg németül, pedig a 80-as években, amikor a céh még virágzott, tengernyi német „kuncsafttal“ dolgoztak. A józsefvárosi csizmadiák németeknek készítettek csizmát, de virtusnak tekintették, hogy csak magyarul beszéljenek s meg is őrizték gondolkodásában, viseletben, evésben és ivásban mindazt, ami, — szerintük, — az igazi nemzeti csizmadia éke.

Valamikor így titulálták őket: „*becsületos polgári csizmadia mester*“ és bizony fájt a szívük, amikor a céh megbomlott és többen ezt a nevet vették fel: „szabad ipart fűző cipész“. Várostarténeti tény, hogy ritka volt az olyan polgári csizmadia mester, aki „*ha becsületos mustárkodásával kidikicselt egy kis vagyontkát*“,

látat fordított volna a kaptafának.

Legkedvesebbek voltak a miskolci csizmadiák, akikről azt állították, hogy *több van belőlük, mint fűszál a réten*, de azért alig került közülük olyan, akinek más lett volna a vágya, mint *az Avason egy pincét ásatni, hegyibe börtönzát kanyarítani, s vasárnapokon vendégül csalni diákok, színészt, no meg néhány szélkabátos embert*. Ilyenkor aztán sorra járta a kancsó s mire majszter uramnak mind a két orcája kipirult, felhangzott a diákserég kántusa, majd meg az „aktor“ urak kezdtek el szavalni hazáról, szabadságról, Kossuthról s mindazokról a büvös-bájos nemzeti álmokról, amelyek a magyar képzeletet foglalkoztatták.

A fővárosi csizmadia egyerkölesön maradt vidéki kollégájával: el nem németesedett soha és rajongó hévvel csinált mindenen, ami magyar, legfőképpen az irodalmunk és színművészetünk volt az, amelynek alkotásaiban mennyi gyönyört talált s nem volt nagyobb vágya, mint egy-egy magyar íróval, vagy színművésszel egy asztalt ülni, s egy pohárral kocintani.

Írók és művészek ismerték a csizmadia mesterembereknek ezt a dicséretes gyengéjét és

szívesen is komáztak velük, de ebben a barátkozásban nem volt gúny és kicsinylés, mert megbecsülték benne rajongó lelkesedését, amellyel hazája dolgai iránt hevült.

Olyan nevek barátkoztak a fővárosi csizmadiákkal, mint *Vörösmarty, Lisznyay, Tóth Kálmán* és mások, akik a fővárosban hol a „*Sebestyén-téri Csigá*“-ban, hol a Nemzeti Színház mellett levő „*Griff*“-ben, vagy az „*Arany Sas*“-ban ülték körül az asztalt. Nevezetes volt *Vajda József* majszter uram, akivel szívesen kvaterkáztak az írók és a színészek. *Vajda* bátyánk vendégszeretettel látta a magyar irodalom és művészet korifeusait s közben ki-kivágott egy-egy hatalmas szónoklatot is. Amikor *Sárossy Gyulát* bebörtönözték, *Vajda* bátyánk ludat süttetett, bundájának mindkét öblös zsebébe *egy-egy cölöndér jó bort* tett és úgy csempészte be magát, libástól-borostól a sárga börtönbe, hogy megtraktálja az *Arany trombita* költőjét. A liba belsejébe leveleket dugott el *Vajda* bátyánk, ami bizony nagy merészség volt abban az időben.

A pesti csizmadia a hazafiaság, a művészpártolás jegyében élt és most, amikor kiveszöfésben van, illik róla kegyelettel megemlékezni.

B. H. 1932 V. 8